

AZ IRIGYKEDŐ UTÓKOR XX.

Kortársainkat nem választhatjuk meg, nem cserélhetjük le, de ha szerencsénk van, akkor akadnak köztük kivételes emberek is, akikért irigyelni fog minket az utókor. Egyetlen közös jellemzőjük: minden korban kevesen vannak.

Megkérdeztem valakit, hogy a 32 nevet tartalmazó listámról ki legyen a sorozat e heti hőse, és amikor Egressy Zoltán nevét kimondtam, felcsillanó szemmel vágta rá: ó, igen, ismerem, ő írta a Portugált!

Egressyről általában mindenkinek a Portugál jut eszébe, holott ezt a vígjátékot, amelynek révén a legtöbbet játszott kortárs magyar drámaíró lett, a szerző több mint húsz éve írta. Azóta számos egyéb művet letett az asztalra, ám a folytonos portugálozástól már aligha szabadul. Pedig művészként igazi reneszánsz ember: drámákon, regényeken, novellákon kívül verseket is ír, professzionális szinten dobol (fellépett már tízezer ember előtt), sőt, ha már a művészeteknél tartunk, fontos megjegyezni, hogy focizik is.

Igaz, bennem nem a Portugál, hanem a Szarvas a ködben, meg a Százezer eperfa című regények szerzőjeként él. Utóbbi azért fontos, mert ez az egyetlen magyar nyelvű „Saramago-regény”, voltaképpen hommage a Nobel-díjas nagy író tiszteletére. (Ajánlom a magyar Saramago-fordító, Pál Ferenc figyelmébe, ha esetleg még nem olvasta volna: az benne a különlegesség, hogy valóban ízig-vérig Saramago-könyv, csak hogy nem egy kitalált országban, hanem Magyarországon játszódik.)

Személyesen nem nagyon régen, csak úgy tíz éve találkoztunk először: teljesen ismeretlenül kaptam tőle egy e-mailet, amelyben azt írta, hogy rendszeresen olvassa a cikkeimet, és adna egy dedikált tiszteletpéldányt az új kötetéből. Az Írók Boltja előtt találkoztunk, majd egy kiskocsmába ültünk be a Paulay Ede utcában, s olyan érzésem volt, mintha ismerném ezer éve. Ennek az lehetett az oka, hogy Egressy közvetlen, mosolygós és barátságos ember, nincs benne primadonnaszerű szerepjátszás, és nem jellemző rá az a narcizmussal és

Egressy, a normális

KÁCSORZSOLT

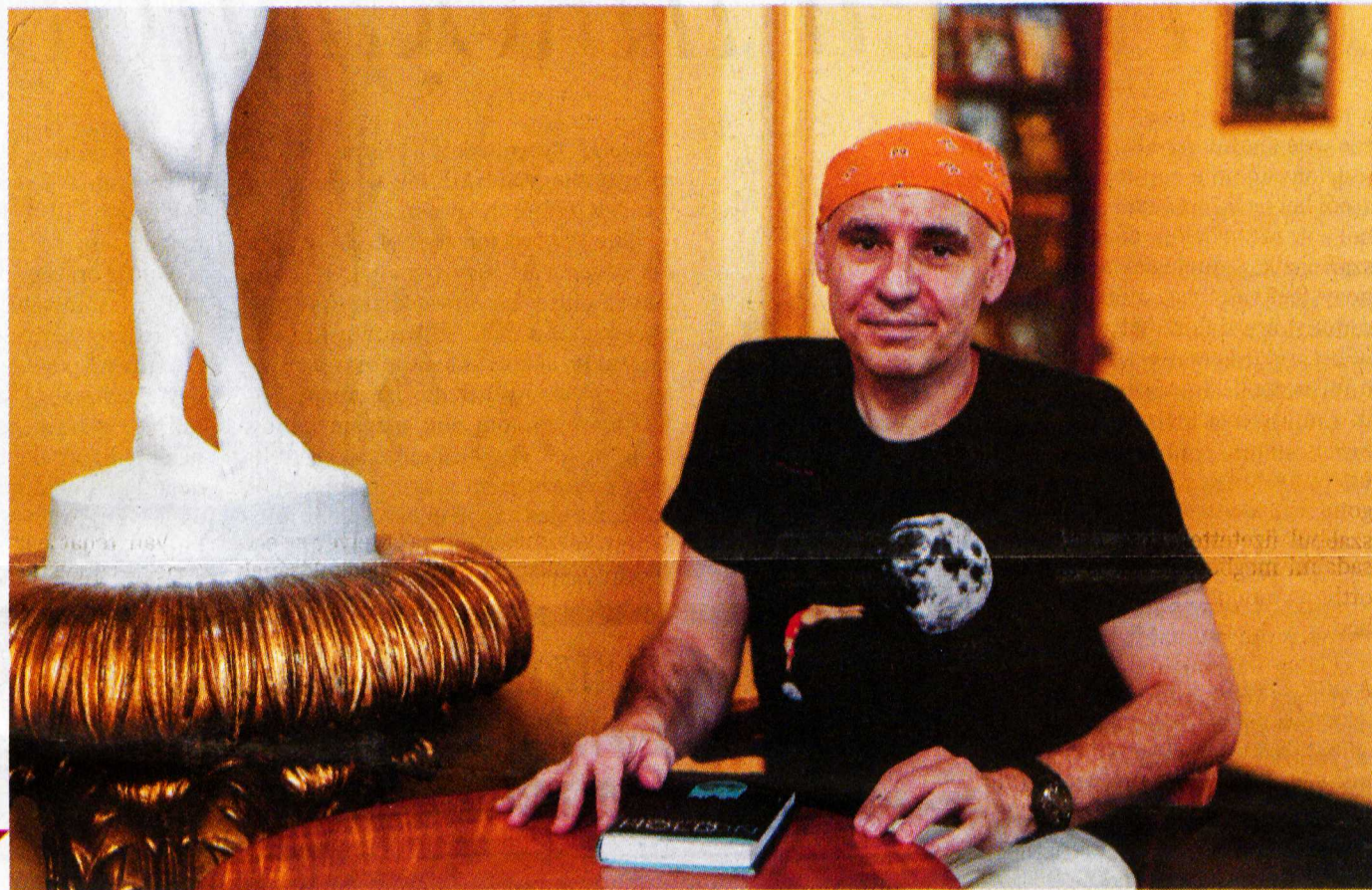
egoizmussal megbolondított mimozálék sem, amitől egyes írók és költők a társasági és irodalmi életben elviselhetetlenek (nevek privátban). Egressy egy velejéig normális ember egy abnormális világban – tán ez az oka annak, hogy nehezen viseli az igazságtalanságokat, a becstelenségeket, méltánytalanságokat és a hazudozó képmutatást. Ez a fajta normalitás egy sikerorientált író esetében nem szerencsés, Egressy szervezőtől ugyanis nemcsak a narcizmusért és az egoizmusért, hanem az agresszív önmenedzselésért felelős gén is hiányzik. Ha például X vagy Y volna (nevek privátban) a legtöbbet játszott kortárs magyar drámaíró, akkor X vagy Y nevét óriásplakát hirdetné az Oktogonon. Eg-

ressy írt egy jó és személyes könyvet Törőcsik Andrásról (akire még én is áhíttal néztem, amikor egyszer megláttam, holott belőlem meg a futballgén hiányzik), és ha Egressy egy kicsit ügyeskedőbbnek születik, akkor az Újpest minden meccse előtt ezt a könyvet árulták volna a stadionok bejáratánál.

Egyik legérdekesebb tulajdonsága, hogy elképesztő gyorsan dolgozik, ráadásul színdarabot kizárólag megrendelésre ír. Az előbbi irigylésre méltó, az utóbbi pedig imponáló. A gyors munkáról annyit: a törzshelyén, az ötödik kerületi Grinzingiben sörözve egyszer megemlítette, hogy felötlött benne egy regény ötlete, amely az úrben játszódik, és szerepel benne egy olyan támaszpont a Holdon, amelyet magyarok laknak. Három hónappal később megint a Grinzingiben ültünk, sört ittunk, ő szokás szerint krumplisalátát és melegszendvicset evett, s mintegy mellékesen közölte, hogy befejezte a regényt. A könyv Hold on címmel jelent meg még ugyanabban az évben a Jelenkornál. Nem kis teljesítmény. A munkatempója ritmusával magyarázta a dolgot: ha odaül írni, akkor mindennap addig ír, míg el nem fárad. Ilyen módszerrel három hónap alatt tényleg meg lehet írni egy könyvet

– az más kérdés, hogy ezek szerint Egressy az anyaggyűjtést és a hozzáolvasást is boszorkányos gyorsasággal végzi. Irigylem ezt a tulajdonságát, elvégre az egyik regényemen (A harminckét bolondon) kilenc évig dolgoztam.

Ha már a 32-es szám most másodszer is szóba került, hadd áruljam el, hogy Egressyvel van egy közös vonásunk: ő is olyan megrögzött számmisztikus, amilyen én vagyok. Ő is bele szokott csempészni az írásaiba olyan számmisztikai jeleket, amiket az olvasó tán észre sem vesz, a szerző számára azonban valamiféle kiismerhetetlen okból nagyon fontosak. Nincs mit rajta csodálkozni, hogy mind a ketten rácsodálkoztunk arra: a Júlialepké című kötete éppen 32 írásból áll, és éppen a 32-esek terén dedikálta nekem, nem sokkal A harminckét bolond című könyvem megjelenése után. Nagy kár, hogy nincsen egyetlen olyan hónap sem az évben, amelyik 32 napos volna – mert ha volna egy ilyen hónap, akkor mind a ketten hangsúlyt helyeznénk arra, hogy a könyveink a 32. napon jelenjenek meg. Ennek hiányában a 2032-es évre gyúrunk és valamit ki fogunk találni, hogy azt az esztendő emlékeztetéssé tegyük – mármint azon kívül, hogy remélhetőleg: megérjük.

EGRESSY ZOLTÁN

Egyik legérdekesebb tulajdonsága, hogy elképesztő gyorsan dolgozik, ráadásul színdarabot kizárólag megrendelésre ír

FOTÓ: MARKOSZOV SZERGEI